

Увек сам се чуддио лакоћи са којом појединци, укључујући и оне који за себе верују да су верници, узимају за право да олако суде о најразличитијим црквеним питањима (односи унутар хришћанских цркава, екуменизам, отворене или затворене двери, да ли је папа „јеретик“ или „брат у Христу“, каква је улога тзв. „јустиноваца“ у нашем црквеном животу, шта се све крије иза случаја владике Артемија, да ли Његош треба да буде проглашен за свеца итд.) и да најсуровије жигосу све оне – укључујући и највише црквене личности и своје дојучерашње пријатеље и узоре – који у било ком од поменутих питања имају макар и за нијансу другачије мишљење. Зато сам и избегавао да се о већини ових ствари изјашњавам, из бојазни да се не огрешим и да не судим о стварима о којима не знам довољно. Али Црква је, поред осталог, и земаљска, друштвена и национална институција и нико коме је стало до, како духовне, тако и световне и националне мисије СПЦ не може остати равнодушан према актуелном урушавању њеног угледа и ауторитета. Тим пре када, нажалост, том урушавању, поред свих професионалних мрзитеља и злонамерника, обилно доприносе и сами црквени великодостојници.

А да ствари не иду у добром правцу, више је него очигледно. Мислим, наравно, на овај последњи скандал са (само)демантијем изјаве патријарха Иринеја приликом сусрета са његовим московским колегом Кирилом. Али тај несрећни деманти само је логична последица вишемесечног лутања и посртања црквеног врха, разапетог између свог историјског позвања и реалности саздане од спољних притисака и унутрашњих слабости (плус нејединство!) које спречавају да се на те притиске адекватно и правовремено реагује.

Још једном се потврдила истина да покушаји накнадног вађења и правдања углавном само још погоршавају ствар. Уосталом, патријархове московске речи су биле потпуно тачне, умерене и одмерене („актуелно руководство је под приличним утицајем запада“ – па зар није?!), а чак и да нису, ваљда Црква има право на своје мишљење и свој суд, макар колико и један Хелсиншки одбор или бројне друге НВО које у својим извештајима и изјавама, свакодневно, врло жестоко и најчешће врло неправедно критикују и власт и државу и народ. Овако је испало много горе, а штета и брука биле много веће.

Пише: Ђорђе Вукадиновић
уторак, 23 јул 2013 20:43

Одмах да се разумемо. Не може се цркви замерити то што жели да сачува што боље односе са влашћу. Црква је тако опстајала вековима и некако успевала да нађе заједнички језик чак и са Турцима и другим освајачима, а камоли да неће то покушати са својима – ма колико ти „своји“ понекад били гори, бруталнији и осиионији и од самог окупатора.

Не треба од Цркве (говорим о Цркви као институцији) очекивати да ради оно што не умеју, не смеју или не желе да раде опозиционе политичке странке (ваљда би то најпре оне требале?), истакнути интелектуалци и друге националне и академске институције. Сви они – част изузецима – углавном чувају неки свој мањи или већи интерес и гледају да се удену и уклопе у владајуће трендове, или макар да се не властима не замере превише. А после ће тај свој опортунизам већ некако рационализовати и убедити себе и друге како је такав став био најбољи, или бар „једино могућ у датим околностима“.

Могли бисмо дуго наводити примере нелогичних оптужби и лицемерних очекивања које се са разних стана испостављају пред црквени врх. Али невоља је што, мимо свега тога, за Цркву не може бити тајна ни непознаница да актуелна власт дословно „свакога дана, у сваком погледу, све више напредује“ – у признавању, односно прихватању косовске независности. И то је та непријатна чињеница (коју ни три Датума и три „реконструкције“ не могу забашурити), која онда реално и неминовно ограничава и скраћује етички простор СПЦ у „конструктивном“ маневрисању у односу на власт и њене представнике.

Напросто су отишли предалеко. Игнорисали су сва добронамерна патријархова упозорења, или се, још горе, на њих са подсмехом острвљивали. А када је таква политика пролетос „окруњена“ потписивањем Бриселског споразума црквени врх се одједном ућутао и повукао. Или још горе, почео да лавира и – барем у јавности је остао такав утисак – почео више да брине шта ће рећи власт и дириговани медији, него о томе са чим ће „изаћ пред Милоша“ и своје свете претке, мученике и јунаке.

